

Arthur Saaf'i

Suusetused.

Sõpradele pühendatud.

Tallinnas,
1905.

8E3-1

Дозволено цензурою Юрьевъ 22. Апрелья 1905 г.

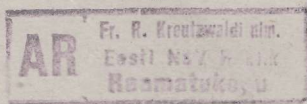
Печатано въ типографіи Г. Флауръ.

Комендантская № 2 въ Ревелѣ.

Ar 905

S2at

6589

1. Noorukesed elu ihaldasiwad.

Widewitul metsas lord me olime,
Loodus unnumas ju oli unele,
Sinnukene kurba lugu wilistas:
Kallikese järel' wistift kurwastas.

Ümberringi õrnad lilled lehkasi'd,
Pisarsilmadega taewa waatasi'd,
Tähed naeratasi'd wastu nendele,
Kuu nii kuninglikult kerkis ülesse. . .

Südamed meil tules leegitseiwad —
Noorukesed elu ihaldasiwad, —
Loodus rahulikult uinus unele,
Sinnus aga elu puhkes õilmele. . .

2. Shtul.

Waata, kuidas päikse palge
Reitsilikult punetab,
Kauge meri, wahust walge,
Laeneid laialt keerutab.

Tuule warjus lustilikult
Sääsekarjad sõeluwad,
Mõned tähed imelikult
Tuhmil pilgul waatawad.

Õhk nii wärsk, soe ja puhas,
Ahnelt rind tad sisse joob,
Rohutirts all haljas luhas
Kurba leinalugu loob.

Kaunist kostwad metsajalust
Sinnuhääled mahedast', —
Üks hääle kaebab nagu walust,
Teine rõõmusest rohkemast. . .

Waat'es, kuuldes kõike seda,
Muud ei mõista teha ma,
Kui et loodust imetleda,
Loojat kiita, tänada.

3. Rohuaias.

Miks liikumata on puude lehed,
Miks nagu surnud on rohuaid,
Miks tinaläikel ka waat'wad tähed
Ja toowad mõtteid nii tumedaid?

Ma tasa kõnnin ja tunnen ennast
Kui õnne süles siin wiibima,
Ja waitst wiist mu waitsest rinnast
Ma kuulen wälja paluma.

Ei hingekaebet ma siin ei kuule,
Ei kortsud ilmu mu laugele . . .
Et kõla kaunist ja, lahke luule,
Ja lenda, lenda siit laugele!

Sa lenda sinna, kus waat'wad tähed,
Mis toowad mõtteid nii tumedaid,
Miks liikumata, too wastust, lehed,
Miks nagu surnud on rohuaid?

4. Sügisel.

Tasa! . . . kuulata, kas kuulad
Bundel salakohinat?
Mida külmad põhjatuuled
Sadwadele meestavad?

Waata, kuidas ahastuses
Kaputab pääd kasepuu, —
Wistist tule pajatuses
Hääd ei ole, paraku!

Tuult wiit seatud kuulutama
Loodusele õits'male,
Et ta ette walmistama
Kiiresti peab surmale.

Ja eik näe, ta mõistab seda,
Täidab käsku hoolega,
Ehk küll wähe ilutseda,
Elu mait'sda jõudnud ta.

Kohtetanud lehtedega
Kaetud aasad, orud, teed,
Asaratuma kiirusega
Kohijedes jook'swad weed.

Sinnuparwed ära rutt'wad|
 Söunepäif'je paistele,
 Bilwed kiirelt söudwad, nut'wad. . .
 Oh, sa kurblik sügise! . . .

5. Lill.

Ära lille murra sa,
 Ära walu loo,
 Waid ta üle kummarda,
 Magust lõhna joo.

Pätkene ta äratan'd
 Rõõmuks kewadel',
 Murupind ta sünnitan'd
 Klus loodusel'.

Kõhket saaki temalt saab
 Wäike mesilind,
 Kõhket ta ka rõõmuštab,
 Snimene, sind.

Armsjale wõid punuda
Pärga lehtedest, —
Soia, et ei murra sa
Õrna lillekest!

6. Waihus.

Kui jõuab waike tesköö tund,
Kuu pilwe warju lä'eb,
Kui maailm uinub magust und
Ja unes õnne näeb,
Siis hõiskaksin ma otsata,
Kui linnud hommikul,
Kuid waikest rahu rikkuda
Ei ole julgust mul.
Kõik nagu suikum'd surmale:
Ei koha haljas hiis,
Ei tuulehood ka tuhise,
Ei kaja linnu wiis . . .
Ei ole julgust kellegil
Wist waikest rikkuda, —
Nii wait, et kuulduks kuidas lill
W'aks juttu lillega.

Kas taewas feda õndsust loob
Me wäikse ilmale?
Siit ilma magus waikus toob
Ehk rõõmu taewale?

7. Hommikul.

Päike ferkib punetades,
Lilled wastu naeratawad,
Linnud, teda teretades,
Lahket lugu lausutawad.

Sinna pääle kurwalt waatab:
See weel uinub magusasti,
Hommikut ta mööda saadab
Uuenäos magusasti.

Sinna taha waatab aga:
Leht'wa kasemetsja ligi
Talumees sääl saha taga
Pühib rohket palehigi.

8. Goethe lauludest.

Mägesid on matnud
Döne pimedus,
Orgusid on katnud
Wärskte udustus.

Tee ei tolma praegu,
Leht ei liigugi, —
Dota wäheaegu,
Singad sinagi.

9. Merel.

Benefeelest.

Mäsjawatel wetewoodel purjetades, ma
Thaldasin õige ruttu randa pääseda,
Kuid sest ranna salarahust juba tüdinud,
Ei siin ole leida seda, mida ihanud.

Saatus, tõuka minu laew nüüd jälle meresse,
Wihaste ja mõirgawate laente ringis! —
Ei mind kaljud, pilwed, tormid enam hirmuta,
Kui wast harwa ümbrus wõtab sugu waikida.

Laente waike kohamine, nende unistus
Oleks, nagu taewast antud, püha õnnistus,
Rahulikult waataks, kuis mind püüab tuule-wiir,
Magust rõõmu tunneks, kui mull' paistab päit'se-kiir.

Saatus, tõu!a minu laew nüüd jälle meresse,
Wihaste ja mässawate laente ringisse!
Sääl ehk õnne, rõõmu leian mina wähegi,
Kannas aga pääle rahu pole midagi.

10. Kalju.

Jäälitsewad laened walju,
Kõrgele en'd ajawad,
Wihaselt siis wastu kalju
Pisarateks sajawad.

Uhtelt kalju waatab maha,
Kõrgilt räägib laenetega:
„Ei te suuda miskit teha —
Kaudne kalju olen ma!“ —

Aasta weeres aasta järel',
Wõitlus kestis edasi,
Kalju aga laial merel
Seisis, nagu ennegi.

Kuid ei suutnud rahul olla
Wäit'jed laentepisarad, —
Võhetesi kalju alla
Hoolhalt urgitsetiwad.

Talwel, kui nad puhkasiwad,
Külma tööle kutsuti,
Võhetesed paisusiwad
Pikuti ja põigiti.

Tõudis tund — ja suureline
Langes juure häbiga. . .
Hirmus oli langemine
Suure põrgumüraga!

11. * * *

~ ~ ~

Mits su waated sihitud
Maagus lastedesse?
Lehed lõik ju langenud
Alla pori sisse.

Haledust ehk tunned sa,
Et on jõudmas tali?
Ega inimestega
Ta ei ole wali.

Heida mõtted laugele,
Naerata, mu tuvi, —
Tali tuleb laugele,
Süüdamekse — suvi!

12. Suwe õhtul. +

Metsa taha väsin'd päike
Rahulikult alla waob,
Punde ladwus weel ta läike,
Seegi wähe=haawal kaob.

Alla lendab rahuingel
Wäsin'd ilma walwama,
Rahutumal', murtud hingel'
Hüüab: uinu nureta!

Sajas wärwis päit'se loodel
Kauge meri wirwendab,
Uinuwatel wetewoodel
Paadikene purjetab.

Udu murupinda katab,
Toitu jagab taimele,
Õypik metsatukas wõtab
Lakfutada waljuste.

Waihus lehwib läbi õhu,
Unesse ju uinub õis . . .
Vunlet, rõõmu, ilu, rahu,
Enne, õndsust maailm täis!

13. Lõppeb ilu.

Puude lehed
Kolletanud,
Lameb kängus
Taimel'e,
Iluehed
Häwitatud
Lustimängus
Sügise.

Sääl, kus warem
Loodus õitses,
Surmaingel
Kõndimas,
Kus mull' parem
Elu maitstes,
Kurbtus hingel'
Dotamas.

Kisa kumled, —
Sumalaga
Linnud weel meid
Jätawad,
Külmad tumled
Kiirusega
Ära siit neid
Ujawad.

Taewa jume
Kaotan'd ilu,
Päikest harwa
Näeb weel film,
Kurblik, tume,
Märg ja wilu,
Haua tarwa
On nüüd ilu.

Et siin elu,
Inimene,
Kesta kaua:
Tuleb surm, —
Lõppeb ilu,
Lillekene,
Kanni hana
Annab nurm.

14. Karjapoisi laul.

Küll on kena karjas olla,
Kasteheinas lamada,
Kõrgustikult orgu alla
Waitist karja filmada.

Sinnu laulu kuulatada,
Kukulindu narrida,
Suuri mõtteid mõlgutada,
Pajupilli puhuda.

Metsalilleist pärga teha,
Õhtul, toju rutates,
Targa tõistre neiu päha
Tanuks panna naerat'es.

15. Kallas ei kõigu.

Et eila weel, meri, sa päitese loodel
Nii hellasti kaldale liuglesid woodel,
Et sinendaw taewas ja kumendaw eha
Su peegli sees oliwad näha?

Kuid täna sa laenetewallisid ajad,
Neid rusudes kaldale, mõirgad ja kajad,
Sa wihaga kaljuderahmusid heidad
Ja hõisates põhja nad peidad.

Sa pääsemist tummadelt kallastelt palud,
Kuid neile on wõõrad su hirmud ja walud,
Ka kirglikelt suudlewad neid sinu huuled,
Kuid kõrklitku waitust sa kuuled.

Siis laene s'us tõuseb ja kõrgele ajab,
Siis wanne ja needmine kaugele kajab,
Ja pisarad wihmana lendawad ringi,
Kuid peagi ta lõpetab mängi . . .

Siis teine s'us tõuseb ja wiimati waob,
Niisamuti wõitleb, niisamuti kaob,
Kuid kallas ei kõigu, nii seisab ta sääl,
Waht lobrutab kiwide pääl . . .

16. Metsas.

Si ole kusgil meeldiwamat rahu,
Kui haljas metsas päik'se loode a'al,
Si südame sääl kurbtus, walud mahu,
Kui mere pääl ehk waiksel mannermaal.

Sääl oma ees näen tihet lilleloori,
Mu kohal taewast tules lõõmama,
Ka ümberringi puid, nii wanu, noori,
Ja kuulen lindu lahkelt lõõrima.

Sääl puude ladwus kuulub magus müha,
Mis tõuseb üles pilwepiirini,
Ja tangelt kostab hää: see paik on püha,
Siin inimesel aset polegi.

Ma hõiskan kiidulaulu loodusele
Ja taewad mulle wastu kajawad,
Kuid mõtted hirmu toowad südamele,
Mind pühast paigast wälja ajawad . . .

Jõgi suure kiirusega
 Tootseb, waljult wulistab,
 Kuud ja tähti õrnusega
 Külmas süles kaisutab.

Baene suudleb uinun'd kallast,
 Õhtab tasa, wärioseb,
 Oma saladustewallast
 Mingit talle kõneleb.

Kuid see tähte' säramine
 Meelde toob öö vaikise,
 Baente lahke lafsumine —
 Soojema suuandmise.

18. Kui jõuab langemine.

Kui luulelik on sinkjas-roheline
 Ja kummiline kõrge taewawõlw,
 Kui meelitaw on rohkelilleline
 Ja päik'se paistel läikiw nurmenõlw.

Kui ilus ilmamaa, kus tõus'wad mäed,
Kus järved, jõed ja mered kohawad,
Kus metsasid ja rohkesti ka näed,
Kus lilled lehk'wad, linnud laulawad.

Maa toidab, katab kõike, nagu ema,
Ka warju annab igaihele,
Meid oma rinna wastu surub tema
Ja hiiuab: Wennad, rahus elage!

Kui kena maailm! Kirt on inimene,
Et waikist hiiuet tähel' pane ta!
Ta wõitleb, ja kui jõuab langemine,
Siis läheb mullalt rahu paluma . . .

19. Raja. +

Ma olen neitsi häbelik,
Weel üksigi film mind pole näinud,
Kuid igaiks wist kuulnud mind,
Kes wähegi on metsas käinud.

Ma naeran ühes naerjaga,
Ka nutan, kui ma kuulen nuttu,
Ja, nagu wäike lapsuke,
Ma kordan iga hiiudmist, juttu.

Kui keegi hüüab waljusti:
„Oh, armsam, tule,“ kostan: „Tule!“
Eht hüüan ma küll paluwalt,
Kuid ühtgi selle täitjat pole.

Ma olen neitsi häbelik,
Beel üksigi silm mind pole näinud,
Ja metsas suures ootuses
Mu õitsew noorus mööda läinud.

20. Kuma torkib.

Murmel kirjud lillekesed
Rahulikku õhtut ootwad,
Põuast närtsin'd, waesekesed,
Kosutust nad kastelt lootwad.

Taewal kuma torkib üles, —
Koit ja Hämarik suud andwad,
Kustun'd päik'sekuuli süles
Waike puhkusele kandwad.

Armsalt, lahkest naeratades
Rõõmsaid waateid wahetawad,
Hellalt käsa pigistades
Wingit tasa sositawad.

Bijaraid siis kannetakse
Nurme pääle lilledele,
Magust kurbtust annetakse
Uimwatel' taewadele.

21. Kewade. †

Kewade mu aina wastu
Walju käega koputab.
„Noormees, toast nüüd wälja astu,
Naeratades meelitab.

„Talwewana juba läinud
Orgudesse surema;
Tule, waata, mida teinud
Mina metsa, muruga.

„Tule, kuula linnukesi,
Nende rõõmust lauluhäält,
Tule, nopi lillekesi
Roheldawa nurme päält.

„Tule, waata lüstituju
Bidulises looduses,
Tule, waata oma kuju
Moore elu ärkuses.

„Tule männametsa alla,
Tule wõidu hõiskama . . .
Hi, hi, hi! Toas wõib nüüd olla
Minult waene sureja!”

22. Jõe pääl.

Waike jõe pääl liigleb paadike,
Sinkjal taewal walwab täheke,
Laenekesed paati edas' ajawad,
Harwad aerulöögid taktis kajawad.
Nahkhiir paadi kohal keerutab —
Merutaja särk tad ekstitab, —
Sääsed sunisewad laisalt lennates,
Kalad sulpsatawad eemal kõrkjates.

Waikse jõe pääl liugleb paadike,
Kiigub, liigub tafa, õrnaste,
Eht küll sõudja tunneb kätēs wäsinust,
Aga rindus — rahu, meeles — ilutsust.

23. Ainult mõned lilled.

~~~~~  
Sügisel on tulnud, —  
Waikin'd linnuhääl,  
Suured mudalõigud  
Näha maantee pääl.

Pardi- anekarjad  
Õra marsšiwad,  
Nagu furnahädas,  
Waljult kijawad.

Wares kuuise ladwas  
Wannub hirmsasti —  
Sügisest ei tunne  
Lusti temagi.

Mustad kesawäljad  
Üle nutetud,  
Üksit kasepuuke  
Tormist lõhutud. —

Kas on tuul ta kallal  
Teinud naljatusi?  
Mõnele ehk antud  
Tallis haridust? —

Kurwalt waatan ringi:  
Glu raugenud,  
Walju kohtumõistjat  
Loodus pärinud.

Ninult mõned harwad  
Billed lehkawad —  
Kurwa luuletaja  
Mõtted tumedad . . .



## 24. Lapsepõli. +

**M**a waatan, kuis wast nurupinnal  
Täis rõõmu lapsed mängiwad,  
Siis armastatwa emal rinnal  
Nad magusasti uinuwad.

Neil' tundmata weel marutuuled,  
Mis puhuvad me' eluteel, —  
Neid, mainukefi, ema huuled  
Nii õrnalt muisutavad weel.

Ei tunne nad ka hingepiina,  
Ei murra neid weel kurvastus,  
Ei ole nõiduslikku wiina  
Neil' juua andnud armastus.

Neil' wõõrad ilm ja eluwäli,  
Nad õndsust maits'wad rõõmuga. . .  
Kas oli see siis lapsepõli,  
Kust ihaldasin lahkuda?



## 25. Wanamehe laul. †

Ratendan ma ruumakese,  
Kõrwikese kallina,  
Ja siis torman, ja siis lendan  
Kaljukotka kiiruga

Üle muru, üle mere,  
Mühawate metsade,  
Püüan kinni, pööran tagas'  
Nukufese — nooruse.

Tagasi siis tulen mina  
Lahke nooremehena,  
Meidudele nägusaile  
Saan ka jälle meeldima.

Kuid — oh häda! — tee saab wiima  
Kadun'd aja kalmule!  
Kas sa oled päiksest näinud  
Läänest tõusma ülesse? . . .

A. Koltsovi j.



## 26. Noorepõlwe paigas.

---

Taewas kuu on liikumata,  
Waihinud ka tuulehood,  
Wete ääres kõikumata  
Seis'wad sirgelt pillirood.

Rägu kukub kuupe otsas,  
Kala eemal sulpsatab,  
Ligidamas leht'was metsas  
Linnufene unistab.

Magusam on rinnal' waihus . . .  
Mälestused ärkawad,  
Noored aastad igas paik  
Siin mull' meelde tulewad.

Lapsepõlweš wõtsin tulla  
Sia suure rõõmuga,  
Kuid ei wõi nüüd siin ma olla  
Ilma turwastufeta . . .

Kaua jääd ja mulle kalliks,  
Kannis mängukohake,  
Mull', kes ise mängupalliks  
Olen saanud elule.



## 27. Noorus.

~~~~~

Andke mulle ahelad ja köied, —
Noorust tahaks kinni pidada!
Wärwimängus õitsewad nüüd õied,
Täitwad ümbrust kena lõhnaga.

Sulgustab neid eluandja-päite,
Meelitab neid kaunis kewade,
Wähe tuskta toob neil' raskuw äite,
Wähe waewa wilu ööfine.

Nüüd on täis nad wärsket elujõudu,
Lootust, usku kõige suuremat,
Aga aeg ei peata sugu sõudu,
Kõnnib oma rada kindlamat.

Ja siis pudenewad iluõied,
Kaowad haljalt aasalt jäljeta . . .
Andke mulle ahelad ja kõied, —
Koorust tahaks kinni pidada!

28. Mere ääres.

Kas mäletad, lord suwe õhtul mere ääres
Me kaua kõndisime raskeis mõtetes?
Su päite wiludesse woogudesse weeres
Ja kaugel taewaserwal eha leegitses.

Siis eemal kohises ja kagu kukkus walju,
Ka koerahulgumist me kõrwu kandis tuul;
Ma tahtsin rääkida, ma tahtsin öelda palju,
Kuid waitimise pitsat oli minu suul.

Sa tihti õhtasid ja waat'sid kaugusesse,
Mis wähe-haawal ennast mattis uduga,
Ma aga pilgu saatsin üles tähtedesse,
Mis Looja süütanud on ilma walwama.

Stund, arusaam, mõistsin ma — sa nägid udu süles
Wist tulewiku õune sõudma omale,
Ma aga sõnadeta tänu saatsin üles,
Et saatus kinkinud mul' trumwi südame.

29. Teel.

Pumelibemed, kui udusuled,
Külmetanud õhus tantsiwad,
Kaugel wilksatawad mõned tuled,
Koerte kirjud hääled kostawad.

Saaninurka wajuun'd roidun'd keha,
Kellukesed laul'wad haledalt,
Mustaw raagusmets tee kõrwal näha,
Kõle tuul säält puhub karedalt.

Kurblik tundmus südamesse lasub,
Lahkudes mu kodust kallimast,
Üksinduse tundmus põue asub
Küüdimehel waljust norinast.

Uga hobu'd teewad tasast sõitu,
Iffa kaugemale kodu jääb . . .
Kurwastus . . . Kuid peagi rõõm saab wõitu,
Kui mu film mu priskest piigat näeb.

30. Sessel ööl.

(Minetel).

Kui esimene musu, kustus eha
Ja kõrge taewas oli pilweta,
Sa tulid aeda, tuli filmis näha,
Su juuksed olid lahti, paelata.

Oh, rasked ihad rinda rõhustivad,
Pää kuumas, nagu tuleleekides . . .
Su huuled armusõnu sonistivad,
Mis hirmsalt lajasivad waikuses.

Pää jõuetumalt lamas minu rinnal,
Huul huule vastu wajuš palawalt,
Ja sellel ööl ma kuulsin jõe pinnal
Süütause mõtet nutma haledalt.

31. Akna all.

Akna all ma õhtu ajal
Waikist wiisi weeretan,
Kahisewa kase najal
Kurba kannelt helistan.

Si mu mäng su rahu sega, —
Heljub ta nii waiksesti,
Ühes sinu palwetega
Tõuseb Looja troonini.

Kenaid unenagemisi
Laulan sinu laugele,
Elu mõtteid, murelisi.
Peletan süst laugele.

Ja siis uinud sa nii taha,
Nagu süüta lapsuke
Minu lauludega kaasa
Lehvid tähtewallasse . . .

32. Õnnetu.

Küül õnnetu, kes armastama
Peab lootuseti alati,
Kuid õnnetum, kes tarwitama
Peab püha kohust kurjasti.

Ja mõistus salakirgedega
Saab läbi ära kihwtitud,
End müüdawate filmadega
Ja ala sisse piiratud.

Ta süda on kui pühakoda,
Mis langen'd waremetesse, —
Ei palwetaja otsi teda,
Ei warju anna eks'jale.

Kui waatab tema südamesse —
Päält tasakesti laenetab,
Kuid waata põhja sügawasse,
Oh, hirmus, — madu wingerdab!

Ei elu õnne maitst'da lase,
Ei süüta rõõmu leia ta,
Sest riiwetatud on see ase,
Aus Sumal peaks wiibima.

33. Paha ilma ajal.

~ ~ ~ ~ ~

Ques wihma sajab laginal,
Kõue tihti kurjalt käreatab;
Küll on hääd, kes praegu uluall,
Loodusmängust ennaft löbustab.

Kas mu kallim praegu kodu ka,
Kambri nurka peitu pugenuid?
Wõi ta wõtleb wäljas ilmaga,
Mik'se raksumisest hirmunud?

Waimus näen tad kodu akna all,
Waatab õue raskeis mõtetes;
Mõtleb, kas on kõik ka uluall,
Oh wast keegi kõnnib kirudes?

34. Orja armastus.

Oh, kui libe, oh, kui magus
Orjalapse armastus,
Kääkimata suur ja wägew
Armu järel' ihaldus.

Oh, kui hää on rinna wastu
Tornist rinda suruda,
Armsa wärisewaid huuli
Kirgelselt suudelba.

Kartuseta kõneleda
Kõik, mis hoovab südamest,
Segamata unistada
Wabadusest, õndsusest.

Aga waiti, waiti, süda,
Ori oled sina ka, —
Pannakse sind armastama
Ükskord wägiwallaga!

35. * * *

Irnad lilled on nut piisarad,
Kened laulud — ohked waitsemad;
Kallikene, kui mind armastad,
Ütši sinule siis kingin nad.

Hommikul, kui unest ärkad sa,
Waatad õue oot'wa pilguga, —
Teretawad lilled lõhnaga,
Sahked lööd kauni lauluga.

36. Pögenemine.

Kaste kattis kullerkupud,
Nurmenupud nurme nõlvel,
Päike paisus pilwe päralt,
Suudles ära filmaterad.

Villelõhnad lendasiwad
Wärskes, õrnas õhutwoolus,
Kaugel kuusik lohas kurwalt,
Kaasi! kajas kaunil kõlal.

Mööda maanteed kiirel käigul
Tõttasiwad pruut ja peiu,
Maha jättes kodukolde,
Kus ei tohtin'd armastada.

Kaugele saab kaunis kodu,
Armastus saab wabaduse,
Wanemaid ei waewa enam
Nende õnnelikum elu.

37. Kord pühakotta.

Kord pühakotta meie minna tahtsime
Ja kõndisime mööda tuntud rada,
Kuid ilm me ümber oli pime, udune
Ja õigelt teelt meid wõttis eksitada.

Ei kostnud meie kõrwi kellahelinad,
Ei wilkuma ka näinud tulukesti,
Kui tummad, waikisime meie mõlemad
Ja kiirelt kõndisime käes-käsi.

Kuid wiimaks wäsinus me üle wõitu sai,
Sest murule me maha istusime,
Ja ikka udusenaiks ilm me ümber jäi,
Ka kangus oli kohutaw ja pime.

— „Me pühakotta wõime minna hommitul . . .“
— „Kas lausa taewa all ja sõbra rinnal
Siin keset loodust, õits'wal murupinnal
Ei ole püham paik ja palwetoda sull?“ . . .

38. Miks mind wastutahtmist.

Miks mind wastutahtmist
Bandi mehele,
Keda ma ei salli,
Wana raugale?

Eks nüüd emal ole
Alegu rõõmsamaid,
Kui ta lapse laugelt
Pühhib pisaraid.

Eks nüüd isal ole
Lõbus waadata
Meie elu pääle,
Mis on õnneta.

Wistist südamed neil
Kinnus nutawad,
Kui mind suurel pühäl
Wastu wõtawad.

Armsamalt toon kaasa
Illa kingitust:
Laugel — walujume,
Mindus — kurwastust.

Silja, sünnitajad.
Saatust süüdistä,
Sortsilaste sõnul
Õnne soowida.

Sõitku mere tagant
Laewad waraga,
Külige nuu põrand
Ille kullaga:

Kohul pole kaswu
Hilja sügisel,
Lume rüppes paika
Õrnail lillel.

A, Koltšowi järel.

39. * *

Ma rinda ehitasin pühakoja,
Kuid kellele? kes tuleb paluma?
Kui jahutust võib anda armuwoja,
Mis altarilt säält jookseb lõpmata?

Ma torni seadsin hõbedased kellad,
Kuid kesse paneb kutses tähele?
Küll t'hti helisewad helid hellad,
Kuid suikuvad nad tuulelaulusse.

Üks hing peab olema, kes leiaks rada,
 Mis waiksessa pühakotta wiib,
 Kus segamara wõib ta palwetada,
 Kus katma saab tad armastuse tiib.

40. Rahu teiega!

Waitne, selge öö. Wäheldases talus
 Sääl piigad kenalt laulawad,
 Orna laulule wastu metsafalus
 Metshaldijased kostawad.

Kaunis armastus, helides mis hõljub,
 Üht õhkamist mu huultelt toob,
 Arkan'd mälestus rinda wähe muljub,
 Mu ümber warjusid ka toob.

Piltwed seisawad. Mägede-tee harjud
 Kui walendaksi'd lauguses . . .
 Rahu teiega, minewiku warjud!
 Te paik on pilwe-mägedes! . . .

41. Eõmine armastus. +

Kenamal kewadel, meeldival mail
Buude pääl puhkesi'd pungad,
Vinnuke lahkesti lugusid löi,
Päikene palawalt paistis.

Kenamal kewadel, magusal mail
Kindu mull' armastus afus,
Daps'likult laulsin ja ladusam laul
Hellasti helides heljus.

Kenamal kewadel, mahedal mail
Elust ma magusust mait'sin,
Soe oli m'u süda ja wärste mu waim,
Elada, elada tahtsin . . . .

42. Luule.

Sull' pühendan ma oma wabad tunnid,
Sa lahke luule, minu pühadus,
Kes wabalt tuninglikus lossis kõnnid
Ja wiletsamas waese hurtsikus.

Sa igas kohas kallis tülaline
Sind igatsleb kel süda waludes,
Sind igatsleb, kel elu roosiline,
Kes elab rikkalt ja kes waesuses.

Sa rahulises häällilaulus kõlad,
Mis ema laulab oma lapsele,
Sa noorte inimeste palwes elad,
Teed armsaks surma wana raugale.

Sa lootustes ja uskus, armastuses,
Ja kus on pait, kus pole leida sind?
Sa lehwid kõrgel taewalaotuses
Ja all, kus õites ehib mullapind.

Sull' wõlgnen mina rohked röömutunnid
Kui, peletades hädad, mured ka,
Mind kaunit kannelt helistama sunnid
Ja rinda täidad wainustusega . . .

43. Kuristitus.

Kuristitus wulifedes
Dja woolab kiireste,
Nii ka rindus helifedes
Hääled sünd'wad laulule.

Oja woolab wiledasti
Merega end kihlama,
Hääled lend'wad nobedasti
Südamesse elama.

Oja ätillt liiwa fisse
Silme eest meil ära kaob, —
Hääled murd'wad südamesse,
Südamel üks kinni waob! . . .

44. * * *

Kui kõrged tuused kohawad
Ja wahu sees weed woolawad,
Siis tead, et nemad tuulega
On läinud suurelt wõitlema.

Kui waikib kahwatamud huul,
Kui laululinnul talwe kuul,
Siis tead, et rinnus mõllamas
On walud marutuhinas.

Kui särastilmist weerevad,
Kui kastepärlid, pisarad,
Siis tea, et süda rinnus jääb
On õnnelikum ilma pääl.

45. Südamed ja mõtted.

~~~~~  
Ainetel.

Südamed, ei elu kaua  
Teid siin soenda, wangista,  
Surm teil' awab halli haura,  
Kui lööb tuli kustuma.

Sinu mõtteil, inimene,  
Mis on küpsed täiesti,  
Elu on ka üürikene,  
Aga surma polegi.



## 46. Sõprus.

Kui uhke kuust, mis lehtesid ei tal munda  
Ja seisab haljas talwel, nii ka sügisel,  
Du püha sõprus; üksigi teine wõim ei suuda,  
Kui sõprus, rõõmu tuua meele jüdanel'.

Kui tema lillesid me jalge ette heidab,  
Siis kergem kõndida me raskel elura'al:  
Kõik takistused teelt ta kergelt ära wõidab,  
Ja hiilg'wa lambina ka särab pine'l a'al.

Ta wõib sind panna waenlast weimaks nimetama  
Wõib kahte külma südant ühte sulata',  
Ta sunnib salajamaid soowa ilmutama,  
Et mureid, kahtluseid me rinnust kaotada.

Mis oleks maailm wäärt, kui sõprustemas poleks  
Ja inime', kel rindus tema sädetgi?  
Ta kõigist elajatest kõige halwem oleks,  
Ja maailm sõprusetä poleks loodudgi.



## 47. Si ole.

(Alinotel).

Terwes suures laias ilmas  
pole ühtgi nurgakest,  
Kus ka waene inimene  
leiab rõõmu päikesest,  
Kusja suruda ei wõta  
raskus teda armuta,  
Kus tal jõudu jattub küllalt  
libedusi kannata'.

Terwes suures laias ilmas  
pole ühtgi nurgakest,  
Kus ei woola filmawesi  
särawatest filmadest,  
Kus ei rõhu meie rinda  
iga wäiksem õnnetus,  
Kus ei kurna meie meeli  
paremuse ihaldus.

Terwes suures laias ilmas  
pole ühtgi nurgakest,  
Kus me käsa wennakäsi  
surub õige jüdamest,



Kuſ me ſüdamel ei ole  
wõitluſt ſalawaenuga,  
Kuſ ei pea ta õhkamiſte  
kätte ära ſurema.



#### 48. Nätkilaul.

~ ~ ~ ~ ~  
Uinu. uinu, mainukene,  
Äiu, äiu, ſa!  
Tuul on wäljas tormiline,  
Wihal hulub ta.

Tuuleke, miſs waljult wäga  
Kõstas ſinu hääl?  
Lapse und ſa ära ſega,  
Lauldes õue pääl.

Lenda Taara taludesſe,  
Säälpool tähtede,  
Too mu lapse ſilmadesſe  
Uni waiſine.

Tule kätkit liigutama  
Tasa, õrnemalt,  
Silmatera kiigutama,  
Vauldes mahedalt.

Waihi, waihi, tuuletene,  
Laps jääb magama!  
Kusju, kusju, maimufene,  
Miu, äiu, sa!



#### 49. Õnn.

~~~~~

Kas see ei ole õnn, et elan ilmas,
Mäen imeliku korda looduses,
Raasarmastust ka ligemise filmas
Ja kannan magust lootust südames?

Kas see ei ole õnn, et sugurahwast
Mäen wabaduse hõlmas kosuma,
Ja kodumaa eest tema poegi wahwast'
Mäen hoolitsema suure hoolega?

Kas see ei ole õnn, et südamele
Ma leian minutid nii magusaid,
Kui kodupinna püha altarile
Wõin kanda pärjakesi lõhnavaid?

Kas see ei ole õnn et ema rinnast
Ma terwist, tarkust, auusust imenud?
Et orjaks pole tundnud ial ennast,
Et wõõrsusest weel pole meelitud?

Jah õnnelik ma oleks õigusega
Ja lillerikkal elurajal käiks,
Kui alati ma iseenesega
Ka rahul olla wõiks. . . .

50. Pea lõppeb.

Päike tuldane,
Miks sa asjata
Kiireid hooletult
Wiskad metsasse?
Ei nad suuda jääl
Läbi pakfude
Oksste tungida
Kuni mullani.

Kuu, nii hõbene,
Ilma asjata
Waata naerat' es
Tiigi pinnasse, —
Kalad uinuwad
Unes magusas,
Sinu wallatust
Si nad ihalda.

Süda nooruke,
Ilma asjata
Glu libedust
Tasa kannatab...
Kaua arwad sa
Wõiwat kannata?
Pea lõppeb jõud,
Kiratsema lööd.

Aga emake
Loodus, kaunike,
Wäga targasti
Asju jaganud —
Iga ühele
Mida tarwis lä'eb:
Marud tormawad
Halli merele,
Kaste pisarad

Metsa lillele,
Walud salajad —
Süda, simule! . .

51. * * *

~~~~~

Mul kahju lehkawatest lilledest,
Mis närtsiwad,
Ja rohelistest puudelehtedest,
Mis langewad.
Mul kahju kenaišt unenägudest,
Mis olen näin'd,
Mul kahju minu suurtest püüetest,
Mis luhta läin'd.
Mul kahju õrna südant wadata,
Kes armastab,
Ja inimesest, oma kodumaa
Kes unustab.
Mul kahju hellaišt lauluhelidest,
Mis kajawad,

Kuid mõjuta mis mööda südamest
 Waft lendawad.
 Mul kahju, et nii ränk ja lühike
 Me elu ka,
 Mul kahju mõteldes, et sihile
 Ei jõua ma.

52. Wang.

Üksinda wangis ma olema pean,
 Tresside tagant ei pääse ma, tean,
 Akna all kottas jääl tiibasid lööb,
 Õnnetut lindu ta kikkub ja sööb.
 Kurwalt mu poole nüüd waatab jääl ta,
 Mõtlemas näikse ka seda, mis ma,
 Waade on kutsutw ja käskitw ta hääl:
 „Tule — küll priinist saad leidma ja jääl! —
 Sinna, kus wõitlewad looduse wäed,
 Kust seda ilma ja põrmuna näed,
 Sinna, kus ruumi on päiksel' ja kuul',
 Sinna, kus uitame . . . mina ja tuul. . .“

A. Puštini j.

53. Retraja laul.

W
eere, weere, wofiratas,
Weere taktis, wurinal,
Retra pehmet siidilõnga
Korutusel ilusal.

Sest saab poju pehmed sukad,
Soojad labakindad ka,
Talwel mõib ta liugu lasta
Wäil'je kelgutesega.

Siis on kena emal waata'
Boja mäangi lume pääl,
Kuulda, kuidas lustilikult
Kiskab tema hele hääl.

Kui siis õhetawal palgel
Tuppa jookseb hõisates,
Di, siis seda ema rõõmu,
Teda rinnal' surudes.

Weere, weere, wofiratas,
Weere taktis, wurinal,
Retra pehmet siidilõnga
Korutusel ilusal.

54. Igawus.

Pragisedes lamineas
Pöleb tuluke,
Suitsufammas keerlemas
Illes forstnasse.
Warjutangas laotab
Kambriis laiali,
Ukse pihhta koputab
Keegi waljusti.
„Söber, lase sooja mind!“
Hüüab Igawus:
„Ammu pole näinud sind,
See mu hooletus.
Sohwa nurka istun ma
Sinu kõrwale,
Hakkan sulle rääkima
Sala kõrwasse.
Meelde sulle tuletan,
Mis kõik mööda läin'd,
Kõõmud, hädad nimetan,
Mida elan'd, näin'd.
Sinu armsat nägin ma,
Tõind t'alt terwisid,
Salaja woin ütelda

Tema soovisid.
 Tuppa, sõber, lase mind, —
 Külm on lume sees!
 Tutustan, mis ootab sind
 Tulevikus ees.
 Kuis võid täita soovisid,
 Öppust anda võin;
 Oi, kui palju uudisid
 Täna kaasa toin!
 Wiimaks aegutama sa
 Hakkad rängaste,
 Kihutad mind wandega
 Välja lumesse.
 Hiline kui jõudnud tund,
 Heidad magama,
 Nägema saad magust und . . .
 Lase soenema!“. . .

55. Romans.

Kaugele ma tahaks minna,
Mõtte tiivul lennata,
Kaugele siit ilmast, sinna —
Rahumaale elama. . .

Sinna, kus ei lootus raage,
Palesed pühamad,
Kus ei woola üle lauge
Silmist walupisarad.

Kus ma unustaksin ilma,
Milles mõtlus eluga,
Kus ei ole õelat filma,
Trudusmurdjat südant ka.

Kus mu käsa wenna käsi
Surub õige südamest,
Kus mu keel ei ial wäsi
Wabaduse kiitmisest.

Kus mull' tähtpäälised ilmad
Saladusi atawad,
Minu lihaliidud filmad
Sunnala aini nägewad.

Sinna tahaksin ma minna
Mõtte tiivul lennata,
Kangele siit ilmast, sinna —
Rahumaale elama. . .

56. Paulik.

Paulikul on mitu rada,
Mitukümmend risti teed,
Võtavad tad takistada
Kõrged mäed ja mereweed.

Kaeru saab ja kiitust palju,
Elab, kaob wiinne jälg,
Ametid on temal palju:
Üheksa ja kümnes nälg.

57. Waeslapsele.

~ ~ ~ ~ ~
Oma pääkest toeta
Minu rinnale, —
Nii sull' hää saab olema,
Armsam ase uinuda
Waiitse unele.

Wäsinud sa rännates,
Uinu, uinu, sa!
Lootus raugen'd südames
Kängas eluwõitluses, —
Uinu, unusta. . .

Isa käsi tarwis sull',
Ema armu rind,
Kumbagit ei ole mul,
Kuid on troosti waewatul', —
Uinu, usu mind. . .

Oma pääkest toeta
Minu rinnale, —
Nii sull' hää saab olema,
Armsam ase uinuda
Waiitse unele.

58. Kuristiku kohal.

Ma kuristiku kohal seisjan hirmul,
Mist awanus mull' wastu aegutab!
Sääb hää küll oleks kõduneda põrmul',
Kuid kõrgemat nuu süda ihaldab.

Ma sureksin küll unustuse tüiwul,
Et kahjatsust ei oleks, pisaraid,
Mu elu õnne minutite wüiwul,
Et lootuseid ei oleks magusaid.

Ma tahan surra siis, kui kewad' õues,
Kui lõõmama lööb idas koidu kuld,
Ja merel laene, teise järel' sõu'es,
Lööb kaldale, kus suudleb teda muld;

Kui hõljub õhus liinulaulu kaja,
Kui ohwrisuits, mis tänuks Loojale,
Siis uinuks unustatud luuletaja
Ja rõõmuga lä'eks wastu surmale.

Weel tahan mina surra kodupinnal,
Münd armastawa ema kätte pääl,
Et uinuksin, kui wäeti laps, ta rinnal
Ja unustatud rõõmu maitseks säääl.

Ma tahaks hauda noorte puude wilus,
Et koidu a'al mull' lanlaks linnuke, —
Ja meelitaks, kel süida puhas, ilus,
Mind leinama mu waike hauale.

59. Mis ja nutad.

~~~~~
Mis ja nutad, hella ema,
Miks su palgeil piisrad,
Miskugused mustad mured
Kinda raskelt rõhuwad?

Kahju wast, et targa taadi
Kandsid kalnu künkasse?
Kahju, et tad pidid jätma
Musta mulla rünkasse?

Wõi su meeles mälestused
Kõõmupäiwist asuwad?
Mustad etteaimamised
Südamesse lasuwad?

Uga oota, hella ema,
Lase wäikest wõrsuda,
Oma priisket pojukesta
Suureks meheks sirguda.

Pagewad siis paksud pilwed,
Rõõm meil' tuleb tagast,
Suigi sina endist rõõmu
Ei saa leidma ialgi.

60. Uueta öö.

Atna taga möllab maru,
Mängib kerge lumega;
Kord ta mõirgab, nagu karu,
Wahest nutab lapsena . . .
Rahutult ma pöörlen fängis:
Ei ma suuda uinuda,
Sest ma kuulen marumängis
Mingit armast olema . . .
Õuest kuulub koera urin,
Seina tagant nutuhääl,
Taktis kostab woki murin

Minu kambri lae pääl.
 Minewiku mälestused
 Minu meeles mölguvad,
 Kõõnisad tunnid, õnnetused
 Ühte endid segavad.
 Nagu laened laial merel
 Kaldalt teise waowad,
 Tuntud näod korra järel'
 Slnuwad ja kaowad.
 Tuulehoog lööb akna wasta,
 Tahab jisse pääseda;
 Iga tund on pikk, kui aasta!
 Mil saab hommik tulema?
 Ei mull' uni silma tule . . .
 Mida pean ma tegema?
 Nutma? — pisaraid ei ole,
 Naerma? — jõudu pole ka. . .

61. Võib olla.

Mu pähe wahest mõtted asuwad,
Nii julged, wabad, ilma nimedeta,
Ja tundmused ka rindu lasuwad,
Nii waiksed, magusad ja karmuseta.

Kui siis mu mõistust põimib nende ring,
Kõik ärtab, mis mull' enne kalliks oli, —
Võib olla, et neis ka on puhas hing
Ja igawiku idu, jõud ja tuli? ..

62. Beata wähe!

Kuhu sõuad pilwetene?
Beata wähe, seisata,
Käagi mulle, salaline,
Kus on sinu kodumaa!

Käagi mulle, mida näinud
Sina kõrgel wabal teel?
Kust ja oled läbi käinud
Ja mis maad on sinul eel?

Käägi mulle ilmaelust,
Kõik, kõik, mida näinud sa,
Õpeta, kuidas muurest, walust
Minu hing wõiks pääseda?

Aga ära inimesest
Käägi mulle sõnagi:
Siigla tolmutterakesest
Tuba kuulnud mõndagi.

Beata wähe! Pajatada
Wõin ma temast sinule,
Et sa ära jutustada
Wõiksid seda Loojale. . .

63. Tuhat terwit.

Tuulele,
Keeruta ja tuhise,
Venda üle maa ja mere
Sinna . . . tead ju? . . . Säääl üts pere
Leiad eest
Metsa seest.

Tuulele,
Otsi üles majake,
Kus ma hällis kiskendasin,
Kui su hulg'mist kuulatasin
Õhtutel
Sügisel.

Tuulele,
Tuhat terwit kõigile!
Suudle mu eest ema, isa,
Räägi minust, juurde lisa:
Peagi ta
Kodus ta. . .

64. Võimata!

Wõiksin saatusi kütkestada,
Abelasse panna ma,
Et ei wõiks ta halastamalt
Haljatada minuga?

Wõiksin juhtida ma elu,
Nagu parem minule,
Igat põruawat lööki
Kergelt hoida kõrwale?

Wõiksin walust rõõmu leida,
Läbi nutu naerda ma,
Musta-elu patkust mudast
Õnneiva otsida?

Wõimata! Häa tahtmine ju
Pole mitte tegu weel, —
Nõrk ja wäeti minu käsi,
Petlik, arglik minu meel.

Kui kibe elada siin ilmas,
 Kus õitseb orjameel, on häda, wiletsus
 Ja waen ja rumalus.

Ka tihti sõbergi on pinnaks filmas . . .
 Kui küsid leiba ja, wend annab kiwi pala,
 Kui kõnnid tasafemal teel,
 Siis peagi paneb sulle ette jala,
 Su langemise üle naerab weel . . .

Siin kitsarinnaliselt kohut mõistetakse,
 On kohtumõistjaks rusikas,
 Siin süüta pääle kiwa heidetakse,
 Ja südam'tunnistus on uinumās.
 Siin wäikse seljaroogu suurem pingutamas,
 Ja ülem tallab põrnu alamat,
 Siin rikkuse ees waesus turja paenutamās,
 Wõit ootab kelmi, kawalat.

Siin, nagu hingerohku, antaks' haridust,
 Et pime pääd ei tõsta jõua,
 Kuid kantslist pillutakse wannet, õpetust,
 Et hing ei ihust wälja nõua. . .

Nii õhuline on me väike elu tee,
Kus unenäo eest kõik on võitlemas,
Kuid tühi olema mull' paistab võitlus see
Ja hale-naljakas! . .

66. Erastud.

I

Elu on nagu üks määratu kalju,
Kui tad ei nihuta, paigast ei lähe, —
Narr on, kes elu eest nuretsseb palju,
Narr on ka see, kesse nuretsseb vähe.

II

Mis kasu sest, kui üks teeb sulle pai,
Ja teine lohe waljult karmustab?

Mis kasu sest, et maailm suur ja lai,
Kuid saabas kitsas, jalga pigistab? ..

67. Kus wiibid sa?

~~~~~
Atmetel.

Drimene.

Kus wiibid sa, mu surmaingel?
Ma olen wäsin'd elades, —
Too rahu minu murtud hingel',
Mull' igawesti uinudes.
Too rahu!

Ingel.

Sina rahu palud?
Seepärast wist, et unustan'd
Sa oled, mida rindus talud,

Mis walguft oled tumestan'd?
 Sa omale mind palud, rumal,
 Kuid seda pean sull' teatama,
 Et fina, nõnda tahab Jumal,
 Weel ilmas pead fiin elama;
 Et heida mõte, mis s'us idan'd!
 Misvärast kaebab ikka sa?
 Sa oma ärakustun'd süidant
 Weel süüta korrats põlema.
 Sa kutsud mind (ei kardada hirmul),
 Kuid seda mõtle alati:
 Surm rahu annab ainult põrmul',
 Kuid hing ei saa tad sugugi.

68. Siis märkab ta.

Ma waatan sipelgaid ja mesilasi, —
 Nad sadadena ühes elavad,
 Nad aitavad üks-teist, kui ränk on asi,
 Üks-teisele nad abi pakuvad.

Kuid inime', kes kuringaks fiin ilmas
Ja Looja kuhu kandjaks kiidab end,
Tal ainult omakasu ikka filmas,
Ja rõõmu näeb, kui langeb wäiksem wend.

Ei ole usaldust tal sõbra wastu,
Ka teistega tal puudub ühismeel,
Ta waenlane see on, kes julgeb astu'
Tad juhutama, kui ta eksiteel.

Kuid, waenefe, kes elu wähe näinud,
Siis õpid teda, kui ju kaelas ling,
Siis alles märkab ta, et seda teinud
Ta armastud ja kõige ligem hing.

69. Waesemehe laul. †

Oh, kui raske waesel mehel
Glu koormat wedada,
Wägisi ma wantri ette
Tahan ära nõrkeda.

Ei mind aita üksigi käsi,
Üksigi sõrm ei liigugi,
Kui mu wanter liiwa sisse
Wahest wajub liiasti.

Sõbrad käiwad sama rada,
Kõik nad koormaid wedawad,
Kuid, kel kerged tõllad järel,
Mind kui narri naerawad.

Minu palumisi mõistab
See, kes ise abita . . .
Oh, kui raske waesel mehel
Glu koormat wedada!

70. Sa mõtle.

Kord üksinduses jäin ma mõtlema:
Mispärast siia olen loodud ma?
Mis minu kohus ilmas teha siin?
Mis teinud ma? Mis siit ma kaasa wiin?..

Ma mõtlesin, ja meel mul müraks jäi,
Üks mõte minu rindu walu tõi,
Kui meeletu, ma wälja tormasin
Ja metsatihnikusse pugesin.

Sääl nutsin mina suure häälega
Ja kaebasin, et wäeti olen ma,
Kuid korraga — ma kaugelt kuulsin häält,
Mis kostis, nagu kõrgelt pilwe päält:

„Sa meeletu! Mispärast nutad sa?
Eks ole sulle elu kinkin'd ma?
Eks ole mõistuse ja meeled ann'd
Ja kumma südame sull' rindu paun'd?“

„Kas siin kohus sulle teadmata,
Ei märka ka, mis tarwis elad sa?“

Kas kogemata ilma sündinud?
Kas sinuga on loodus ekfinud?"

„Sa wõitle, looda, ära heida meelt,
Ust murrab kaljud, müürid sinu teelt,
Ja wõideldes kord jõuad sihile,
Kui oled ja ka wilets, wäetike.“

„Sa waata ringi — elu igal pool
Ja igas paigas wõitlus, töö ja hool,
Ka rõõm ja pidu igaihele, —
Sa, inimene, waata — häbene!“ ..

71. Mõisas ja jaunas.

Mõisas kõik aknad on säramas tules
Kaugelt ja ligidalt mõisnikud koos,
Rõõmsalt pidu on suuremas hoos,
Kullimad karikad kerkiwad üles. . .

„Elagu!“ hiiübed säält kostawad walju:
„Elagu mõisnikud, kuis lord ja wiis!
Talupoeg — ori, et orjaku siis,
Hääd talle teinud ju oleme palju!“ ..

Sauniku nurgas on wilu ja pime,
Rahutult aeleb ta õlgede pääl,
Nälg, nagu sõber, ta kõrwal ka säääl,
Näägib: kui homme weel elad, on ine.

„Elagu!“ mõirged ei uinuda lase,
Tulewik tume tad hirmutab ka . . .
„Igapäe'st leiba, oh anna meil' Sa,
Taewas meil' walniista Sa armas ase“ ..

72. Mõte.

Istum laua taha,
Hakkan mõtlema,
Kuidas elama pean
Ilmas ükfinda?

Bole noorelmehel
Kaasat kallimat,
Bole noorufesel
Sõpra paremat.

Bole kulda-wara,
Sooja nurgakest,
Ega äket, sahka,
Küündjat ruunakest.

Ühes waesusega
Sja minule
Andis ainja ande —
Sõuu raudase.

See on häda pärast
Tuba tulutud,
Teiste inimeste
Pääle raijatud.

Õstun laua taha,
Hakkan mõtlema,
Kuidas elama pean
Ilmas üksinda?

A. Koltšowi j.

73. Jaapani laulikuteft.

I.

Wanadus on kutsumata wõõras. See on tõde,
Ja häämeelega ta eest ma hoiaks kõrvale ;
Aga kui ta üksford tuleb mulle wõõrjile,
Lahkelt teda wastu wõtan, nagu kallist õde :
Lahki tehes ust, ma ütlen : „Tere, tere, ka!
Wäga rõõmustan“ .. Siis liisan : „kodus pole
ta ...“

II

Sääl, kus äraarwamata
Mägede hulk kerkib kaljupinna seest,
Wihma wahetpidamata
Sajab ; ümbrus laenetab kõik weest.
Kui see wihm sääl tasakesti
Mustast pilwest tilgub pisaratena,
Nii su külge igawesti
Rõidetud ma armastusega. /

Mäed on igawesed, laened igawesed,
 Igawesti nemad seisawad me ees!
 Hiigla kõrgusest need mäed on suurelised,
 Nääkimata ilu laentemängu sees.

Igawikku pole ainult inimesel,
 Silmapilguks on siin nullast olemus,
 Surnu on lõpetuseks ümberrändamisel,
 Surnu — ta ainukene elu pärandus.

74. Greeka rahwalaulud.

I.

Heida end laentesse, kaldale uju ja ruttu,
 Mõladeks tarwita laiale laotatud käsa,
 Salgega juhi ja keha sull' paadil'seks olgu;

Kui ja nii õnnega kaldale pääsema juhtud,
 Lähed siis leeri ja näed meie sõpru ja wendi,
 Kui nad s'ult küsiwad, mis on wast minuga saanud.
 Ära sa ütle, et langemid, surnud ma, waene;
 Üht aga ütle, et wõõrsil end kihlanud olen.
 Ütle, et õnnetul' mullamaa mõrsjaks on saanud,
 Muunaks on kalju ja wendadeks terawad kiwid.

II.

Ma ärkasin täna, kui polnud weel kumamas koitu
 Kui lättes end pesin — see karastas wähe mu ihu, —
 Siis kuulsin, kuis orgudes mühafi'd männid ja
 Ring kaljudekoopas ka sõdijad palusi'd, nutsi'd :
 „Et ärka nüüd, Ijot! Oh, ärka kord raskemast
 unest!
 Meid wantlane näinud — ta wõtab meid põr-
 musse matta“ . . .
 — Kuid mis wõin ma teha, mu õnnetud, wah-
 wamad wennad?
 Mu rindus on nooled ja surmatwad on minu
 haawad!
 Mind tõstge mu fängist ja aidake murule maha,

Ja antke hääd wiina — ma tahan end joobnuks
 weel iuna,
 Siis tahan ka laulda üht lapseea kurwemat laulu
 Mispärast ei seisa ma praegu sääl kõrgel mäeharjal?
 Mispärast ei istu ma lehtawas, pimedas orus,
 Kus lihawad lambad ja talled sääl uitawat tasa?"

75. Wanemuise kosjakäik.

(Tükkene muinasjutust).

Päike weereb metsatuka taha
 Hämariku sülle uinuma,
 Nõrgad warjud heitwad tasa maha,
 Raugus kaetud udulooriga.
 Gemal metsas, wähe kuuldawasti,
 Sala fosistawad kase puud,
 Haljal aasal lilled magusasti
 Teine teisele sääl andiwad suud.

Haljal oksal üksik linnukene
 Kurwal keel waikest unistab,
 Põõsa kohal walge liblikene
 Enne und weel wähe keerutab.
 Sääsed kiirel lennul sumisewad,
 Karjamaale parwes lendawad,
 Karjalaste pillid helisewad,
 Tuntud laulud kenalt kajawad.

* * *

Wanemuine, Gesti laululooja,
 Moore südamega wanake',
 Gesti pidu rohke rõõmu tooja,
 Igineb sääl ühel' majale.
 Jumalate wastu tihtilugu
 Uko öelnud: „Inimestega
 Segage en'd, et üks tugew sugu
 Minu lastest tõuseks õitsema.“
 Sejt nüüd Wanemuine kosjarada
 Väikse maja poole sammumas.
 Kel saab osaks õnn lord suurustada:
 Wanemuine mind ju armastab?
 Sääl ta maha istub akna alla, . .
 Seab ka kuldse sandle mängule, —
 Ilusamat laulu ei wõi olla . . .
 Sulatada tahab südame!
 Ja siis majast wälja astusiwad

Nägusad kolm neidu kiresti,
 Rõõmuga ta laulu kuulajiwad,
 Siigutatud pisarateni.
 Kõige wähem kõige wanem neiu
 Klust laulu paneb tähele,
 Tema poole laulu pöörab peiu,
 Sigemale astub temale;
 Laulab oma laulud ilusamad,
 Mängib oma palad kaunimad,
 Weeretab tall' wiisid mahedamad,
 Helistab tall' helid hellamad.
 Rõõmu pärast neiu naerab, nutab,
 Aga kui siis peiu wiimati
 Armastusest kõneleda wõtab,
 Selja keerab tema uhkesti.
 „Sinu hallid juuksed, habe walge
 Siidant noort ei enam wõita saa!
 Kortsubega kaunistatud palge —
 Märk, et omaudab sind warsti maa“ . . .

Siis ta katsub õune kestmisega,
 Üle aasa ta'ga keerutab,
 Armastawa peiu õrnusega
 Neiu kätt ka hellalt pigistab.
 „Kaunid on su laul ja mängupalad —
 Süüdata nad tahtwad süüdate, —

Kuid ei kõlba tantsuks sinu jalad,
Habe hall suud anda minule."

Lõpuks võtab kõige nooremale
Laulda armastuse õnnest ka,
Ülikenad helid kuuldavale
Kuldselt kandlest lasseb tulla ta.
Kui siis märgadesse filmadesse
Wanenuine waatab lahkesti,
Neiu püsti kargab kärmesti,
Walab kurbtust oma sõnadesse:
„Wanake', mu noorust ära riku!
Minul on ju oma kallike,
Kellega saan elu õnnelikku
Olama, — mind jäta rahule!"
Laulik waitis. Rinda rõhustivad
Haledus ja kurbtus rängasti;
Neiud tummalt selga keerustivad,
Tuppa astustivad kärmesti.

Norus pääga Wanenuine kõnnib
Kiirelt metsatihnikusesse,
Kaske kurbtus teda sinna sunnib
Kaua jääma üksiindusesse.
Sääl ta oma valu kaebab, nutab,
Uko poole tihti õhkab ka,
Lõbus Lammeküine teda võtab

Böbustada oma jutuga, —
Kuid ei aita õrnal' südamele
Troost, kui walud temas möllamas,
Tafistust ei ole laenetele,
Kui nad jookš'wad marutuhinas.
Minult nutt wõib walu wähenhada,
Ušk ja lootus Uko wõinsal wäel . . .
Nii end laulik wöttis waigistada,
Waikselt kannel rippus nõrken'd kael . . .

Siseford.

Nr.		Lht.
1.	Moorufesed elu ikaldasiwad	3
2.	Õhtul.	4
3.	Rohuarias	5
4.	Sügisel	6
5.	Vill	7
6.	Watus	8
7.	Hommikul	9
8.	Goethe lauludest	10
9.	Merel	10
10.	Kalju	11
11.	Miks su waated sihitud	12
12.	Suwe õhtul.	13
13.	Põppeb ilu	14
14.	Karjapoisi laul.	16
15.	Kallas ei kõigu	17
16.	Metsas	18
17.	Tõgi suure kirusega	19
18.	Kui jõuab langemine.	19
19.	Kaja	20
20.	Kuma fertib	21
21.	Kewade	22
22.	Tõe peal	23
23.	Minult mõned lilled	24

Nr.		Lht.
24.	Vapsepõli	25
25.	Vanamehe laul	26
26.	Moorepõlwe paigas	27
27.	Noorus	28
28.	Mere ääres.	29
29.	Teel	30
30.	Sessel õöl	31
31.	Ukna all	32
32.	Õnnetu	33
33.	Paha ilma ajal	34
34.	Drja armastus	35
35.	Õrnad lilled	36
36.	Põgenemine.	37
37.	Kord pühakotta	38
38.	Miks mind wastutahtmist	39
39.	Ma rinda ehitasin pühakoja	40
40.	Kahu teiega	41
41.	Õsimene armastus	42
42.	Õuule	42
43.	Kuristifus	43
44.	Kui kõrged kuused	44
45.	Südamed ja mõtted	45
46.	Sõprus	46
47.	Õi ole	47
48.	Kätilaul	48
49.	Õnu	49
50.	Pea lõppeb	50

Nr.		Lht.
51.	Mul kahju	52
52.	Wang	53
53.	Ketraja laul	54
54.	Zgawus	55
55.	Romans	57
56.	Laulik	58
57.	Waeselaysele	59
58.	Kuristikü kohal	60
59.	Mis ja nutab?	61
60.	Uneta õõ	62
61.	Wõib olla	64
62.	Peata wäbel!	64
63.	Tuhat terwit	65
64.	Wõimata	66
65.	Kui kibe elada siin ilmas	68
66.	Laastud	69
67.	Kus wiibid ja?	70
68.	Siis märkab ta	71
69.	Waesemehe laul	73
70.	Sa wõitle!	74
71.	Wõisas ja saunas	75
72.	Wõte	76
73.	Jaapani laulikuteft	78
74.	Greeka rahwalaulud	79
75.	Wanemuise kosjakäit	81

40

V

100
- 40

X

